

Секторна характеристика и регионална специализация

Секторният анализ на малките и средните предприятия е основополагащ за анализа на състоянието и предпоставките за развитие на МСП в България. Вземането на решения и осъществяването на мерки за подкрепа на определени отрасли на икономиката следва да се основават на оценка на ефекта от тези интервенции върху икономиката на страната и на ефекта им върху регионалното развитие на региона, в който стимулираните МСП осъществяват дейността си. Необходимо е да се отчете влиянието им върху развитието на МСП и секторите, към които те принадлежат, с цел да се постигне мултиплициращ ефект чрез генериране на добавена стойност, стимулиране на експортната дейност и увеличаване на заетостта.

Основните критерии, които характеризират различните икономически дейности, от гледна точка на възможностите за ефективно подпомагане са разгледани в следните категории: структура на пазара, степен на интензивност на използване на технологии и знания, експортна ориентираност, регионална специализация, място и потенциал за развитие във веригата на стойността. Основната цел на извършената идентификация е да се открият тенденции и да се извадят заключения за развитието на МСП на регионално равнище.

Регионалната специализация е определена по количествения метод на Бергман – Фесер. Регионалните разпределения се основават на производствената специализация на определен район, чийто териториален обхват е определен като трудовия пул на областно ниво. Степента на специализация е висока при коефициент на специализация по-голям от 2¹ и средно висока при коефициент на специализация в границите от 1.2 до 2 (1.2 > LQ > 2)².

За изготвянето на секторната характеристика и регионалната специализация на МСП са използвани данни от НСИ и база данни „Амадеус“. Обобщението е направено за групите икономически дейности съгласно класацията на Евростат за степен на технологичен и научен интензитет на производството и услугите.

ОСНОВНИ ОБОБЩЕНИЯ

Високотехнологични производства и интензивни на знания услуги

Групата на високотехнологичните производства и високотехнологичните интензивните на знания услуги, съгласно класификацията на Евростат обхваща икономическите дейности: С21. „Производство на лекарствени вещества и продукти“; С26. „Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти“; J59. „Производство на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика“; J60. „Радио- и телевизионна дейност“; J61. „Далекосъобщения“; J62. „Дейности в областта на информационните

¹LQ=Sij/Sji LQ>2 Минчев, Н., 2008 „Идентифициране на микрокълъстери“.

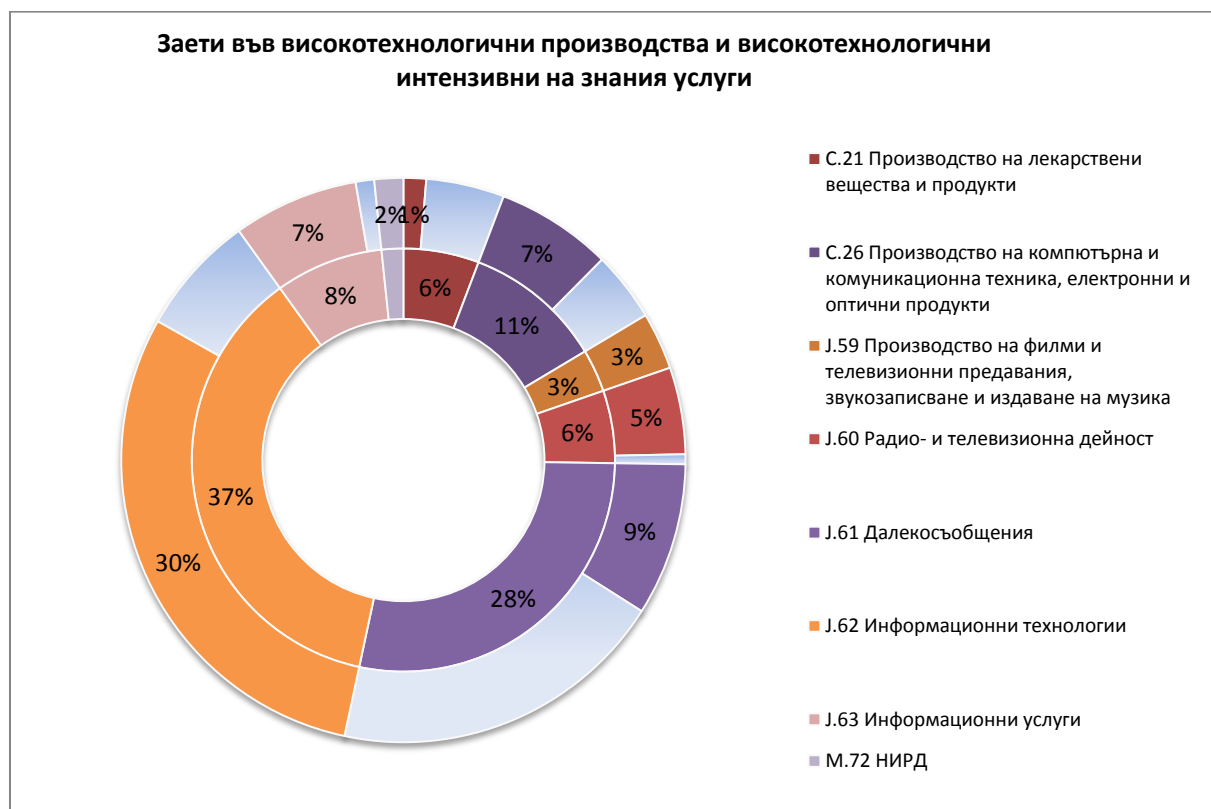
²LQ= Sij/SjiLQ>1.2,Bergman E.M., Feser E.J.

технологии“; J63. „Информационни услуги“ и M72. „Научноизследователска и развойна дейност“.

В групата са заети 76 562 лица, от които 48 727 (63.6%) са заети в малки и средни предприятия. С изключение на сектор C21 „Производство на лекарствени вещества и продукти“, където заетите в МСП са 22%, всички останали дейности се характеризират със среден и висок дял на МСП.

Високотехнологичните индустриални сектори реализират 6.1% от общия износ, което им отрежда трето място по износ на един зает след износа на нефтопродукти и основни метали.

За всички дейности от групата е характерна висока степен на специализация на областно ниво, като 92.1% от заетите се намират в области изведени като високо специализирани във високотехнологичните производства и високотехнологичните интензивни на знания услуги ($LQ > 1.2$ - *слайд №1 от Картата на регионалната специализация*). Дейностите от групата на високотехнологичните индустриални и високо технологични интензивни на знания услуги са силно концентрирани в София, като 82.1% от заетите в предприятията от таксона и 83.6% от заетите в услугите от таксона оперират в столицата.

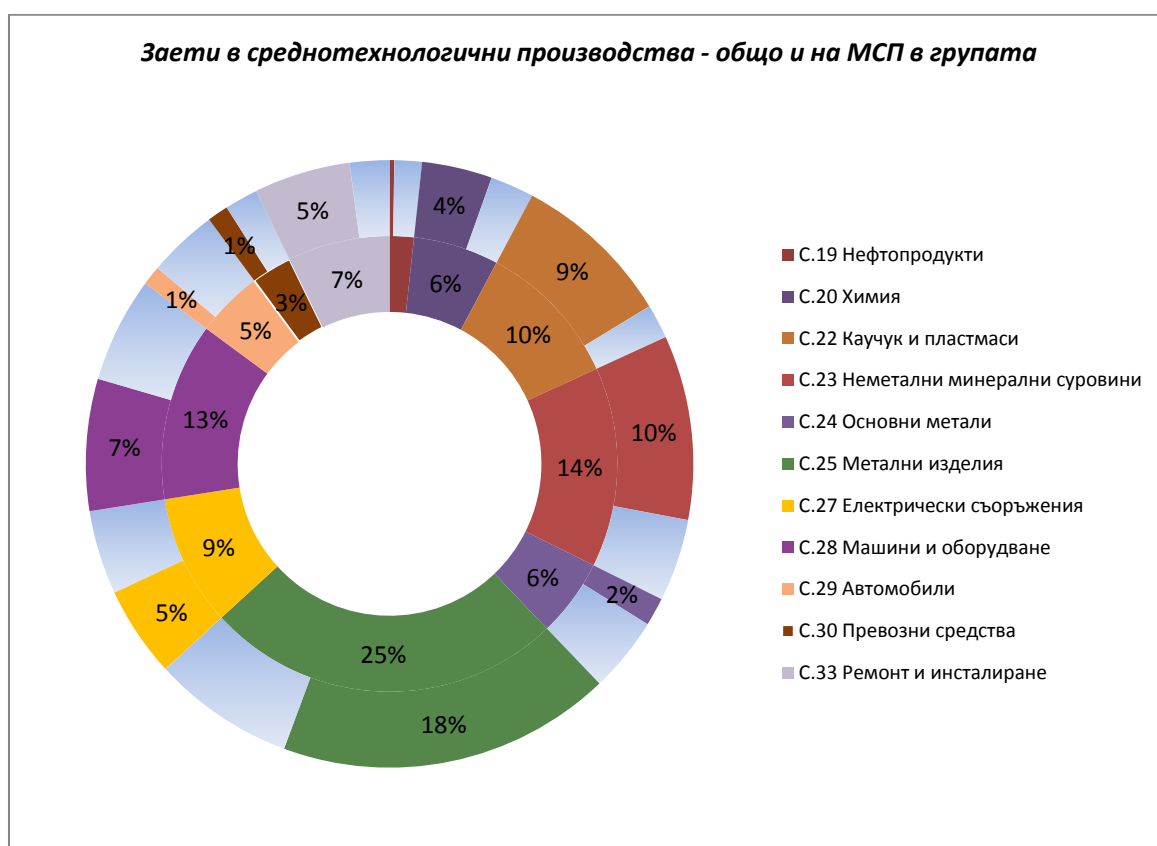
Графиката показва заетите в икономическите дейности от групата на високотехнологичните производства и високотехнологичните интензивните на знания услуги и дела на заетите в МСП в съответната дейност.

Средно високи и средно ниски технологични производства

Групата на средновисоките и среднониските технологични производства обхваща икономическите дейности от С19 до С30, без високотехнологичните икономически дейности, както и отрасъла С33 „Ремонт и инсталиране на машини и оборудване“.

В групата са заети 184 998 лица, от които 110 984 (60%) в малки и средни предприятия. Характерна е висока степен на специализация и концентрация на областно ниво, като за 69.0% от заетите в тази група е характерна регионална специализация с коефициент над 1.2 ($LQ > 1.2$ - слайд №2 от Картата на регионалната специализация).

Най-висока концентрация на предприятия от групата на среднотехнологичните производства се наблюдава централните райони, и по-конкретно в областите Пловдив, Стара Загора, Габрово и Велико Търново.

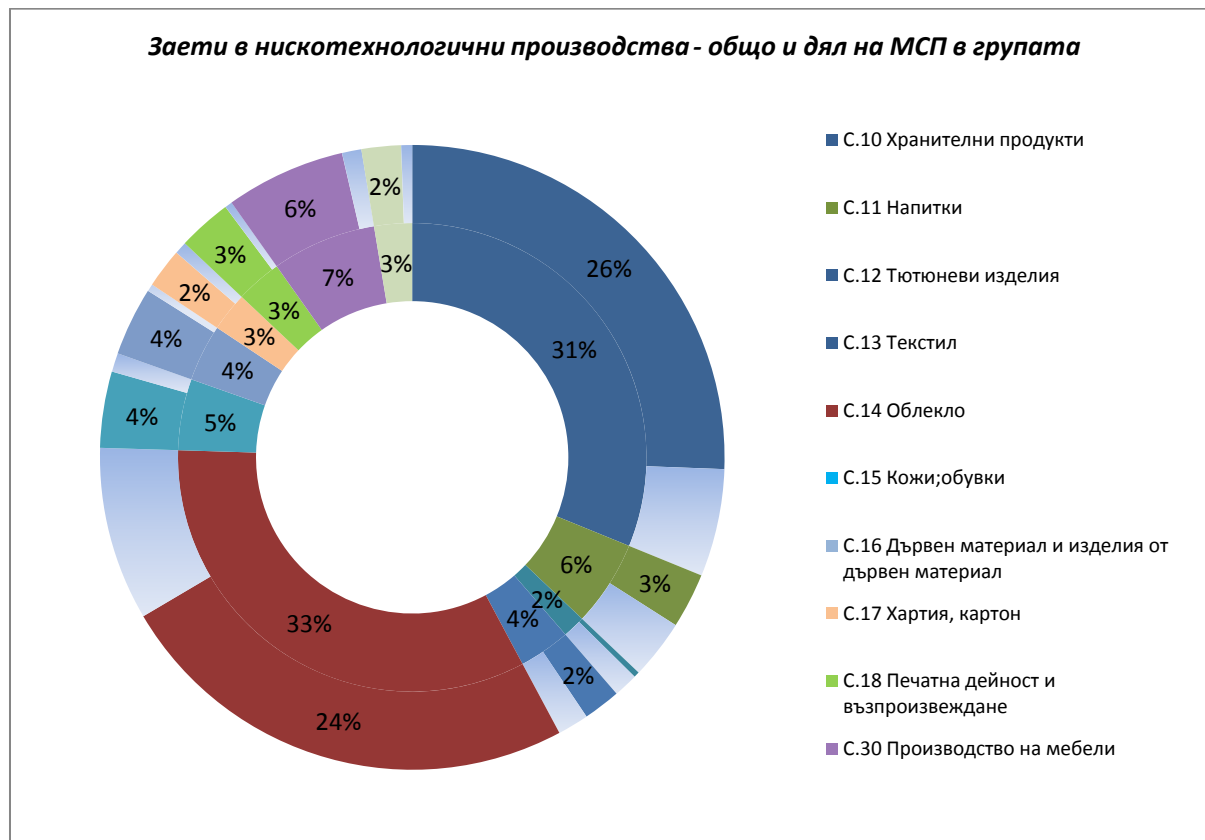

Графиката показва заетите в икономическите дейности от групата на средно-високотехнологичните и средно нискотехнологичните производства и дела на заетите в МСП в съответната дейност. Общо 60% от заетите в групата работят в малки и средни предприятия.

Нискотехнологични производства

Групата на нискотехнологичните производства обхваща икономическите дейности от С10 до С18, както и икономическите дейности С31 „Производство на мебели“ и С32 „Производство, неklasифицирано другаде“.

В групата са заети 307 772 лица, от които 232 574(75,5%) в малки и средни предприятия. Това е групата от производствени сектори, където са заети най-голям брой служители. Общо групата се характерна със средно ниво на специализация, като 56.7% от заетите са в области с изразена регионална специализация, поради относително равномерното разпределение на производствените предприятия от хранителната промишленост.

Графиката показва заетите в икономическите дейности от групата на нискотехнологичните производства и дела на заетите в МСП в съответната дейност. Общо 75,5% от заетите в групата работят в малки и средни предприятия.

Висока степен на специализация и концентрация на областно ниво се наблюдава в секторите от дървопреработващата и мебелната индустрия, текстила и производството на облекла.

Най-висока концентрация на предприятия от групата на нискотехнологичните производства се наблюдава в югозападния и южен централен, като и северния централен район за планиране.